

A közönség és a háború.

Munkában a jólékonyság.

Kórházavatás. Meghatóan szép és meleg ünnepség keretében avatták fel tegnap a Gerlei Lajosné vezette alatt álló Damjanich-utcai kisegítő hadikórházat. A lábbadozó katonák mintaszertűen berendezett, csinos, barátságos otthonát a szeretet ünnepének karácsonyijával adták át rendeltetésének. A kórház avatásán megjelentek a Vöröskereszt-Egylet képviselőiben Áldor Zsigmondné, dr. Fried Józsefné kiküldöttek, Braun Géza dr. törzsorvos, Gerlei Lajos, a központi tejesarnok igazgatója, Láng Miksa helyettes igazgató, Láng Miksáné, továbbá a kórház önkéntes ápolónői. A nagyteremben pompás, ragyogó karácsonyfát állítottak fel; minden katonának értékes, kedves ajándékkal, apróságokkal, meleg holmival, szivarral, cigarettával kedveskedtek. A kórházavató beszédet Hajdu Miklós dr. mondta. Tolnai Istvánné német nyelven köszöntötte a háború hőseit, mire a szeretteikre gondoló katonák sorából előlépett Barabás Miklós és egy zsoldárt énekelt el. A bensőséges, szép ünnepség a Himnusz, Wacht am Rhein hangjai mellett ért véget. A sebesültek szeretetteljes, gondos el látásának nagy munkáját Gerlei Lajosné végzi nemcsak szívósággal és fáradhatatlan készséggel.

A Vörös Félhold érdekében

— A nagybizottság megalakulása. —

(Saját tudósítónktól.)

Tisza István gróf miniszterelnök vasárnap délelőtt tizenegy órára az országház delegációs termébe értekezletet hívott össze a Vörös Félhold magyar bizottságának megalakítása végett. Az értekezleten megjelentek:

Gróf Andrássy Aladár, gróf Andrássy Gyuláné, gróf Almásy Dénesné, özv. gróf Almásy Györgyné, gróf Apponyi Albertné, özv. gróf Apponyi Lajosné, gróf Apponyi Sándorné, gróf Batthyány Lajosné, gróf Bánffy Györgyné, Bárczy Istvánné, gróf Bethlen Istvánné, Berzevicsy Albertné, özv. gróf Csáky Albiné, gróf Csekonics Endréné, báró Dániel Ernőné, gróf Edelsheim-Gyulay Lipótné, herceg Festetics Taszilóné, báró Guttmann Vilmosné, gróf Haller Györgyné, báró Haupt-Stummer Lipótné, Hérich Károlyné, báró Jósika Sámuelné, Jekelfalussy Zoltánné, gróf Karátsanyi Jenőné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Károlyi Lajosné, gróf Károlyi Gyuláné, gróf Károlyi Imréné, gróf Khuen-Héderváry Károlyné, Lánzy Leoné, Lónyay Sándorné, gróf Miksa Árminné, Neuschloss Kornélné, herceg Pálffy Miklós, ögróf Pallavicini Edéné, Pekár Gyuláné, Sándor Pálné, gróf Széchenyi Emilné, gróf Teleki Sándorné, gróf Tisza Istvánné, gróf Zselenszky Róbertné és gróf Zichy Jánosné, Alexander Bernát, Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Apponyi Sándor gróf, Ágai Béla, Bakcsy Sándor, Balogh Jenő, Balkányi Kálmán, Bartholdy István, Bárczy István, Bánffy György gróf, Bernáth Géza, Beöthy Zoltán, Berzevicsy Albert, Bolgár Ferencz, Boda Dezső, Bródy Lajos, Braun Sándor, Burján István báró, Csáthó Ferencz, Csekonics Endre gróf, Csernoch János dr., Darányi Ignác, Dániel Ernő báró, Daniel Gábor báró, Dessewffy Aurél gróf, Edelsheim-Gyulay Lipót gróf, id. Erdély Sándor, Esterházy Miklós herceg, Festetics Taszilo herceg, Pestetich Pál gróf, Földes Béla, Gaudernak József, Ghilányi Imre báró, Glattfelder Gyula, Giesswein Sándor dr., Grósz Emil, Günther Antal, Hanvai Sándor, Harkányi Frigyes báró, Harkányi János báró, Hazai Samu báró, Hantos Elemér, Hegedűs Loránt, Heinrich Gusztáv, Hegedűs Kálmán, Herceg Ferencz, Ilosvay Lajos, Imrédy Kálmán, Jankovich Béla, Jeszenszky Sándor, Jósika Samu báró, Kazy József báró, Karátsanyi Jenő gróf, Karátsón Lajos, Kirchner Hermann, Khuen-Héderváry Károly gróf, Klebelsberg Kunó gróf, Kovács Gyula, Kovács Aladár, Korányi Frigyes báró, Kovács-Sebestyén Gyula, Krausz Simon, Lánzy Leoné, Lányi Zsigmond, Láng Lajos báró, Láng Mihály báró, Lenhossék Mihály, Légrady Ottó, Lukács László, Marenzi Ferencz gróf, Madarassy Gábor, Márkus Miksa, Mihályfy Ákos, Miklós Andor, Nagy Ferencz, Náray Lajos, Nemes Antal, Ormody Vilmos, Papp Géza báró, Pálffy Miklós herceg, Pekár Gyula, Perényi Zsigmond báró, Petri Elek, Prohászka Ottokár, Purjesz Lajos, Rakovszky István, Ráday Gedeon gróf, Radvánszky Antal báró, Rákosi Jenő, Rohonczy Gedeon, Roszner Ervin báró, Sándor János, Sághy Gyula, Serényi Béla gróf, Simontsits Elemér, Skerlecz Iván báró, Sorsich Béla, Surányi József, Sümei Vilmos, Scholtz Gusztáv, Schmidt József, Szabó István, Szász Károly, Széchenyi Bertalan gróf, Széchenyi Gyula gróf, Széchenyi Béla gróf, Széchenyi Emil gróf, Székely Ferencz, Széll Kálmán, Sztárayi Ödön, Szmeccsányi Lajos, Teleki Sándor gróf, Telegdy József, Teleszky János, Turi Béla, Ullmann Adolf, Vavrik Béla, Vadász Lipót, Vargha Gyula, Várady L. Árpád, Vázsonyi Vilmos, Walder Gyula, Wekerle Sándor, Vészi József, Wilczek Frigyes gróf, Wlassics Gyula, Wodianer Hugó, Vojnits Sándor báró, Zichy János gróf, Zichy Aladár gróf, Zsembery István, Zsilinszky Mihály, Ahmed Hikmet bey budapesti török főkonzul, valamint Hikmet bey és Roth bey, a Vörös Félhold kiküldöttei.

Tisza István gróf miniszterelnök üdvözölte a megjelenteket és a jegyzőkönyv vitelére Hegedűs Kálmán dr.-t kérte fel. A miniszterelnök ezután a következőket mondta:

— Bizonyára felesleges dolgot végeznek, ha hosszasan akarunk indokolni annak a célnak helyes voltát, a mely ennek az értekezletnek összehívására vezetett. Hiszen úgy érezzük, hogy a magyar nemzetet hosszú évtizedek óta a rokonszenvek sokkal erősebb szálai fűzik

Törökországhoz és a török nemzethez (Élénk helyeslés.), semhoggy erre az indoklásra még akkor is szükség volna, ha nem ugyanabban az egy nagy háborúban, ugyanabban az egy nagy hősi erőfeszítésben küdenénk bajtársakként egymás mellett. Így azonban akkor, a midőn nemcsak a régi rokonszenv, de a jelen nagy küzdelemben egybeforrott bajtársi közös érület is fűz bennünket össze, azt hiszem, hogy bizonyára kár volna minden szóért, a mit arra vesztegetnénk, hogy annak szükségéről meggyőzzem önöket, miszerint a magyar nemzetnek tetteiben ki kell mutatnia rokonszenvét a török nemzet iránt (Ugy van! Ugy van!) és a mennyire a nagy világháború erőfeszítése által igénybe vett erőnk megengedi, tettekben is segítségére jönni az emberbaráti, a betegápolási téren a török nemzetnek, a mely az egyedüli eddig az egész kerek világon, a melyik ebben a titáni harcban követelte a maga részét az igaz ügynek oldalán, a miáltalunk képviselt ügynek oldalán. (Élénk éljenzés.) En tehát bátor volnék, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, arra kérni önöket, méltóztatnának kijelenteni azt, hogy indokoltnak látják, szűkérget érzik annak, miszerint a magyar nemzet kifejezze a török nemzettel szemben rokonszenvét és bajtársi érületét azzal is, hogy a török Vörös Félhold céljaira adományokat gyűjt és azokat rendeltetési helyükre juttatja. (Helyeslés.) Arra kérem önöket, méltóztatnának ebből a célból nagybizottsággá alakulni. (Élénk helyeslés.)

A miniszterelnök ezután felolvasta a meghívottak névsorát és a nagybizottságot megalakultnak jelentette ki. Javasolta ezután, hogy alkíttassék meg a szokásos elnökség és választmány, még pedig úgy a férfi-, mint a hölgy-tagokból. A férfitagok közül választassék egy elnök, hat társelnök, hat titkár, huszonnégy választmányi tag, a hölgyek részéről egy elnök, két társelnök és tizennyolcz választmányi tag.

Tisza István gróf indítványára közfelkiáltással a következőket választották meg:

Elnök Khuen-Héderváry Károly gróf, társelnökök Apponyi Albert gróf, Bárczy István, Berzevicsy Albert, Csekonics Endre gróf, Karátsanyi Jenő gróf és Széll Kálmán, titkárok Ágai Béla dr., Hegedűs Kálmán dr., Krausz Simon, Láng Mihály báró, Pekár Gyula és Radvánszky Antal báró, választmányi tagok Alexander Bernát, Andrássy Gyula gróf, Csernoch János, Edelsheim-Gyulai Lipót gróf, Glattfelder Gyula, Grósz Emil, Lánzy Leoné, Lenhossék Mihály, Lukács László, Márkus Miksa, Miklós Andor, Ormody Vilmos, Prohászka Ottokár, Ráday Gedeon gróf, Rákosi Jenő, Scholtz Gusztáv, Széchenyi Béla gróf, Teleki Sándor gróf, Vargha Gyula, Vázsonyi Vilmos, Vojnits Sándor báró, Vészi József, Wekerle Sándor és Zsembery István; a hölgyek részéről: elnök gróf Károlyi Istvánné, társelnökök Berzevicsy Albertné és gróf Khuen-Héderváry Károlyné, választmányi tagok: gróf Andrássy Gyuláné, özv. gróf Almásy Györgyné, gróf Batthyány Lajosné, Bárczy Istvánné, gróf Bethlen Istvánné, báró Dániel Ernőné, báró Guttmann Vilmosné, gróf Haller Györgyné, báró Jósika Sámuelné, Jekelfalussy Zoltánné, gróf Karátsanyi Jenőné, gróf Károlyi Imréné, Lánzy Leoné, Lónyay Sándorné, gróf Miksa Árminné, Sándor Pálné, gróf Teleki Sándorné, gróf Tisza Istvánné.

Az elnöki széket ezután Khuen-Héderváry Károly gróf foglalta el, a ki elnöktársai, a titkárok és a választmányi tagok nevében köszönetet mondott a megválasztatásért. Azon lesznék, hogy azokat a célokat, a melyeket a miniszterelnök kijelölt, hathatósan előmozdítsák és hogy azok a szimpátiák, a melyek minden magyar emberben a török nemzet iránt lakoznak, tettekkel is elősegítesenek.

Hikmet Achmed bey budapesti török főkonzul ezután török nyelven mondott köszönetet Tisza István gróf miniszterelnöknek, Khuen-Héderváry Károly grófnak és a megjelent hölgyeknek és uraknak úgy a török kormány, mint a török kiküldöttek, Hikmet bey és Roth bey nevében is. A török nemzet örök halála van kötelezve a magyar testvérek iránt az ügyért való lovagias munkássággért. A főkonzul szavait élénk éljenzéssel fogadták.

Tisza István gróf indítványára ezután a nagybizottság kimondotta, hogy a hatósági jóváhagyás megszerzése után a gyűjtési akciózt azonnal megindítja. Tisza gróf ezzel kapcsolatban bejelentette, hogy özvegy gróf Degenfeld Gusztávné sz. Karacsay Melánie grófnő kétezer koronát küldött azzal az indoklással, hogy háláját akarja kifejezni a török nemzet iránt, a melynek vendégszeretetét atyja mint emigráns sokáig élvezte. Bejelentette továbbá, hogy Krausz Simon vezérigazgató a Magyar Bank nevében huszezer koronát adományozott.

Khuen-Héderváry Károly gróf elnök annak megállapításával, hogy a további akció kereteit a választmány szabja meg, az értekezletet be-
rekesztette.

Karácsony estéje a harcztéren.

— Ünneplő német katonák a lövőárokból. —

A német vezérkar kívánságára a nyugati harcztéren időző haditudósítók engedelmet kaptak arra, hogy a tűzvonalban időző német katonák karácsony-ünnepén részt vegyenek. Az alábbi tudósítást a Neues Wiener Tagblatt munkatársa írta, kit a württembergi herceg seregéhez osztottak be. A württembergi herceg katonái ez idő szerint Flandriában harcolnak, Dixmuiden közelében.

A harcztérre Nyugat-Flandrián keresztül utaztam, és közben mindenféle szemtanúja voltam, hogyan ünneplik a német katonák karácsony-ünnepét. Minden csapattest külön kivette részét az ünnepből. A belgák nem ismerik a karácsonyfa-állítás szép szokásait. Nagy tömeg bámulta meg azért a brüggei és genti virágüzletek kirakatában fölállított ragyogó karácsonyfákat, melyekről a kereskedők élelmessége gondoskodott. A melyik fogadóban tiszt volt megszállva, kigyult estére a karácsonyfa.

Különösen szép, meghatóan szép volt a karácsonyfa-ünnep, melyet egy nagy kaszánya vívótermében ültek egy osztrák-magyar mozsár-üteg osztrák és magyar tisztjei, egy német hadtápraktár tisztjeivel közösen. A termet a három nemzet színei díszítették s egész este három nemzet dalaitól volt hangos az épület.

Alkonyatkor indult meg vélem a gépkocsim az arcvonal felé. Pompás este volt, mikor Beerstbe érkeztem. Dixmuiden előtt van ez a falu, melynek minden házáat szétlőtték a gránátok. Azok a századok, melyek két napja hevertek kinn a lövészárkokban, karácsonyestére visszatértek a faluba. Helyüket frissebb bajtársak foglalták el. Századonkint gyűltek össze a faluban a katonák a karácsonyfák alá. Egy kis parasztházban magam is tanúja voltam egy század ünnepének; soha azt a jelenetet el nem felejttem. Egy közeli kápolnából, melyet a belgák gyújtottak föl, harmóniumot hoztak a parasztházba a legények. Azután egy Halléből való őrmester beszélt, azoknak a német tanítóknak egyike, a kik hazájukat olyan nagygyá tették. Nem egy szem könybe lábadt szavainak hatása alatt. Utána régi kedves karácsonyi énekeket énekeltek karban a katonák. Majd az ajándékok szétosztása következett, egyebek közt két vaskereszt is, melyeket a zászlóalj parancsnoka a karácsonyfa alatt tüzött két különösen vitéz katona mellé.

A mocsaras, ingoványos terepen a front felé indultunk ekkor. A holdfény világított és a messzi víztükör ezüstösen fénylett. Térdig elmerültünk az iszapban, olykor vizen kellett keresztülgázolnunk, a melyben megfuladt állatok hullái hevertek. Tulnan, a francziák felől hébe-hóba egy-egy lövés dördült el. Egy magános tanya felé igyekeztünk. Köröskörül víz, itt-ott szürke fűzek. Hangos szót senkinek sem volt szabad ejteni, mert az ellenség alig nyolczszáz méternyire van, az Yser mentén, és minden zajt meghall. Végre a tanyán vagyunk és leaszunk a pinczébe. Alig két méter a magassága. Egy század katona pihen benne szalmapricesen, és hazájáról, otthonáról álmodozik.

Egy kis zugban az altisztekkel egy fiatal hadnagy ül körül egy asztalra állított satnya kis fenyőfácskát, a mely hazulról érkezett karácsonyra.

Egy befűgöngyözött lyukon megint kimászunk a szabadba. Födözet mögött előre sietünk a legelső lövőárokból. Örtálló katonákkal találkozunk. Hideg szél csipi ki a füleket. Mikor beesteledett, a lövőárokból is kicsiny kis karácsonyfát állítottak az emberek, galyait megtűzködték égő gyertyácskákkal és halkan karácsonyi énekeket zümögtek köröttük. A francziák is énekeltek tulnan; majd mint a bolondok lövöldöztek át német testvéreikre. A németek egyetlenegyét sem lőtték. Megszentelték az éjszakát.

Iszapon és vizen át jó egy óra hosszat tartott az ut visszafelé, a mire megint szilárd föld érzett lábunk alatt. A zászlóalj törzskarának meleg szobájában ültük meg mi a magunk karácsony estéjét. Két katona vadonatúj vaskeresztet kapott. Egyikük kerékpáron vakmerő földentést végzett az ellenség soraiban. Mellén a vaskeresztrel előrelép a hazafias költeményeket szaval. Eleinte csak figyelve hallgatjuk, azután lelkünk mélyéig megindultan. Az adjutáns bemutatja a szöke ifjút: Hans Werner, szász királyi udvari színész.

Egy hatalmas ládából karácsonyi ajándékok vándorolnak elő, majd eldurran az első pezsgős palaczk dugasza.